

MASZYNY I URZĄDZENIA

199* 331.875 : 614.8 : 621.869.6 : 627.3 T2-7/8.52

Kisielow A. N.: **Mechanizacja przeładunkowych robót portowych w Rostowie**. „Mechanizacja pierwiastkowych robót w Rostowskim porcie“. *M i e c h a n i z. t r u d o w. r a b o t.* mies., Nr 1, stycz. 52, s. 40; A 4, 2 str., 2 rys. — Zwiększenie wydajności pracy i bezpieczeństwa przy równoczesnej obniżce kosztów własnych uzyskano przez mechanizację robót, przede wszystkim dzięki wprowadzeniu nowych typów urządzeń chwytających dla przedmiotów, których przeładunek odbywał się dotychczas ręcznie. Dalsze wyposażenie żurawi w urządzenia chwytające do przeładunku takich przedmiotów, jak kamienie budowlane, materiał drzewny i inne — umożliwi zupełną mechanizację robót.

200* 628.512 : 669.041 T2-7/8.52

Sierienko A. S.: **Ukr. Centr. Inst. Gigijeny Truda i profess. zabojelej. Pozbawienie szkodliwego wpływu odlotowych gazów z kopolaku**. „Obiezwrzeziwanie waganocnych gazow“. *G i g i j e n a i S a n i t.* mies., Nr 3, marz. 52, s. 7; B5, 5 str., 4 rys. — W gazach uchodzących z pieców kopolakowych znajduje się do 20% tlenku węgla, który w promieniu do 300 metrów daje stężenie 0,024—0,049 mg/litr., a więc 1½ raza wyższe od dopuszczalnego. Prof. Rafałowicz i inż. Granowski w r. 1938 opracowali metodę spalania gazów odlotowych oraz zużywania ich ciepła do grzania wody i otrzymywania pary bądź do nagrzewania powietrza. Artykuł opisuje obie instalacje, podając odpowiednie rysunki. Uzyskano zmniejszenie zużycia koksu o 25%, wydajność pieców powiększyła się o 30%, temperatura surówki powiększyła się do 60%, co wskazuje, że przy poprawie warunków pracy osiąga się jednocześnie efekty ekonomiczne.

201* 614.8 : 628.512 : 662.929 T2-7/8.52

Szumiłowa W. T.: **Zagadnienie OP przy prowadzeniu wielkiego pieca**. „Organizacja biezopasnowo puska domiennoj pieci“. *G i g i e n a i S a n i t.* mies., Nr 2, luty, 52, s. 26; B-5, 3 str., 1 tabl. — Artykuł opisuje rezultaty badań prowadzonych przez Zaporoską Stację Sanitarno-Epidemiologiczną. Badano piec o pojemności 1300 m³ otulony całkowicie spawanym płaszczem. Opracowano dckładny plan operacyjny, dotyczący ustawienia ludzi, czynności i pomiarów zawartości tlenku węgla w określonych miejscach pracy. Pobrano ogółem kilkaset prób. Stwierdzono wzrost stężenia CO na wszystkich badanych miejscach podczas spuszczenia szlaki oraz wpływ ciśnienia w piecu na stan stężeń zewnętrznych. Wyciągnięto szereg praktycznych wniosków przydatnych dla konstruktorów i obsługi wielkich pieców.

202* 614.825 : 621.315.1 : 658.5 T2-7/8.52

Pławinskij W. I., Barať I. E.: **Mechanizacja i automatyzacja robót pracochlonych na stacjach wiszących kolejek linowych**. „Mechanizacja i awtomatizacja trudnej opieracji na stacjach podwieszonych kanatnych dorog“. *M i e c h a n i z. t r u d o j. r a b.*, Moskwa, mies., Nr 11, list. 51, s. 15; A-4, 5 str.,

11 rys. — Artykuł omawia konieczność mechanizacji i automatyzacji robót najbardziej pracochlonych jak: przemieszczanie wagoników na stacjach, załadunek i zaczepiania oraz podaje różne sposoby mechanizacji. Na specjalną uwagę zasługują: 1) sposób przemieszczania wagoników wzdłuż frontu załadowczego, polegający na przechodzeniu wagoników z szyn na łańcuch nośny i odwrotnie, 2) całkowita automatyzacja załadunku wagoników na łańcuchu nośnym, 3) urządzenie dozujące materiały w stanie sypkim.

203* 614.8 : 621.924-78 T2-7/8.52

Łuckow E. J.: **Nowa konstrukcja zabieraka pierścieniowego**. „Nowaja konstrukcja powodkowowo chomutika“. *S t a n k i i I n s t r.* mies., Nr 11, listop. 51, s. 17; A-4, 1,2 str. — Przedmiot obracany w kłach tokarki za pomocą zwykłego zabieraka o jednostronnym zacisku — otrzymuje przy toczeniu przekrój zniekształcony. Zabierak pomysłu autora usuwa tę wadę przez wprowadzenie zacisku dwustronnego. Równocześnie zabierak usuwa szkodliwe działanie składowych poziomych siły zaciskowej. Dzięki temu uzyskuje się prawidłowy, okrągły przekrój toczzonego przedmiotu oraz zapewnia się bezpieczną pracę.

204* 614.8 : 621.891 T2-7/8.52

Gorajekij N. I.: **Mechanizacja docierania zaworów**. „Mechanizacja pritirki kłapanow“. *S t a n k i i I n s t r.* mies., Nr 11, listop. 51, s. 14; A-4, 2 str., 1 tabl. — Prace doświadczalne umożliwiły stworzenie metod docierania zaworów, dobór najstosowniejszych przyrządów oraz past szlifierskich. Najbardziej racjonalna okazała się metoda docierania drobnoziarnistym krążkiem, przy czym obraca się tylko przyrząd, mając oś przesuniętą w stosunku do osi zaworu. Mechanizacja umożliwiła równoczesne docieranie sześciu zaworów z dokładnością zapewniającą ich bezpieczną pracę.

205* 614.8 : 621.941.23-78 T2-7/8.52

Łopata A. Ja., Mosienkis M. G.: **Zacisk prętów niekalibrowanych przy pomocy tulej zaciskowych**. „Zażim cangowymi patronami niekalibrowanych prutkow“. *S t a n k i i I n s t r.* mies., Nr 11, listop. 51, s. 12; A-4, 2 str., 4 rys., 3 wykr., 2 tabl. — Tuleje zaciskowe trój- lub czterodzielne stosowane przy obróbce prętów niekalibrowanych posiadają wady zarówno technologiczne, jak — z punktu widzenia op. Zagadnienie to w pełni rozwiązuje zastosowanie tulej zaciskowych sześciodzielnych. Potwierdzają to przytoczone w artykule wyniki doświadczeń. Niezbędne jest jednak przekonanie mechanizmu zaciskowego.

206* 677.05 : 621-78 T2-7/8.52

Bouyeure P. (L'Association Normande pour prévenir les accid. du travail): **Zabezpieczenie maszyn do drukowania tkanin**. „Protection des machines à imprimer les tissus“. *P a c t.* Bruxelles, dwumies., Nr 2, 1952, s. 99; A-4, 2,5 str., 6 rys. — W maszynach, na których drukuje się (jedno- lub wielokolorowe) tkaniny, nie obudowane koła i przekładnie zębate powodują liczne wypadki. Artykuł podaje metody obudowy kół i prze-

kładni zębatych, polecając lekkie ażurowe osłony odchylne lub łatwe do zdejmowania. Zalecenie dotyczy zarówno napędów głównych maszyny jak i napędów poszczególnych wałków drukujących.

207* 614.8 : 621.182 T2-7/8.52

Rozkow A. W., Bolszakow W. G.: **Hydrauliczny sposób usunięcia żuźla**. „Gidrawliczeskoje szlakoudaljenje“. T i e k s t i l. P r o m y s z l., mies., Nr 2, luty 52, s. 44; A-4, 0,5 str., 2 rys. — Opisano i podano schemat urządzenia do hydraulicznego usuwania żuźla w kotłowniach, nie posiadających komory żuźlowej. Jest to urządzenie proste, tanie i wygodne, zmniejszające do minimum wysiłek robotnika przy oczyszczaniu paleniska.

208* 614.8 : 621-783.52 : 677.05 T2-7/8.52

Molkow W. P., Sielewina T. G.: **Urządzenie samoza-trzymujące na zgrzeblarce**. „Pribor samoostanowa na czesalnoj maszinie“. T i e k s t i l. P r o m y s z l., mies., Nr 2, luty 52, s. 35; A-4, 2 str., 1 rys. — Opisano przyrząd do automatycznego zatrzymywania zgrzeblarki. W wielu zakładach, dzięki zastosowaniu tego przyrządu, udało się uniknąć uszkodzenia metalowej iglastej taśmy, z reguły nie dającej się naprawić.

209* 614.8 : 621 : 86 : 658.2 T2-7/8.52

Uwarow S. G.: **Wyładowywacz drewna systemu Wugi**. „Briownorazgruczecik sistiemy Wugi“. M i e c h a n i z t r u d o j. r a b o t., mies., Nr 1, stycz. 52, s. 47; A-4, 0,7 str., 1 rys. — Wyładowywacz kłoców o prostej konstrukcji, skonstruowany i wykonany przez Naukowo-badawczy Instytut Węglowy, wyładowuje z wagonów i układa na placu kłoce. W porównaniu z wyładunkiem ręcznym ułatwia pracę, zmniejsza liczbę robotników zatrudnionych z 8 do 2 osób, a czas postoju wagonów 2 lub 3-krotnie.

210* 614.825 : 621.335 T2-7/8.52

Plachy F.: **Wózki elektryczne**. „Elektrokarren“. S i c h e r e A r b e i t. Nr 4, 1951, s. 9; A 4, 2,5 str., 2 rys. — Autor opisuje niektóre charakterystyczne szczegóły budowy wózków, omawia szereg niebezpiecznych momentów zachodzących przy ich obsłudze oraz sposoby uniknięcia lub zmniejszenia tych niebezpieczeństw. Dalej wskazuje na odpowiedni dobór ludzi do obsługi i podaje przepisy dotyczące szkolenia kierowców akumulatorowych wózków transportowych. Omawia zasady prób egzaminacyjnych, jakim należy poddać każdego nowowyszkolonego kierowcę oraz przepisy dla kierowców ruchu, jako też przepisy kontroli sprzętu transportowego. Autor podkreśla konieczność posiadania przez zakład przemysłowy specjalnego warsztatu napraw, zapasu części zamiennych itp.

211* 614.8-057 : 621.315.687.4 T2-7/8.52

Aparat do bezpiecznego zdzierania opancerzenia z końcówek opancerzonych kabli elektrycznych. „Petit appareil a decortiquer sans danger les cables armés“. P a c t., Bruxelles, dwumies., Nr 2, 1952, s. 101; A 4, 1 str., 1 rys. — Zdzieranie pancerza z zakończeń kabli elektrycznych (w celu połączenia z innym kablem lub jakimkolwiek urządzeniem elektrycznym) jest na ogół wykonywane prymitywnymi narzędziami. Powoduje to zbędną stratę czasu i częste okaleczenie robotnika. Opisany w artykule aparat usuwa te niedogodności. Głównym elementem aparatu jest nożyk nastawny tnący opancerzenie kabla, umieszczony w wygodnej rękojeści i prowadzony wzdłuż kabla za pomocą obracających się kółek. Prostota aparatu umożliwia wykonanie go

we własnym zakresie przez każdy zakład pracy. Aparat jest pomysłem racjonalizatorskim robotnika belgijskiego.

212* 614.8 : 621.67 T2-7/8.52

Bellenot C.: **Drgania własne (samowzbudne) łopatek turbin**. „Vibrations autoexcitées d'aubes de turbomachine“. Pact., dwumies., Nr 6, 1951, s. 438; A 4, 2,3 str., 3 fot. — Artykuł wyjaśnia powody awarii w turbinach, które następują bez udziału czynników zewnętrznych. Ustalono, że awarie takie powstają wskutek drgań krytycznych i zależą od długości i grubości łopatek. Drgania te występują przy określonych szybkościach krytycznych i zależą od długości i grubości łopatek. Przez specjalne łączenie pewnych grup łopatek można uniknąć tych drgań, eliminując awarie.

213* 616.24-003.656.67 : 622.33 : 628.511 : 662.87 T2-7/8.52

Skoczinskij A. A., Baron Ł. J.: **Zagadnienie walki z pylicą w przemyśle węglowym**. „K woprosu o bor'bie s pniewmokoniozami w ugoľnoj promyszlenosti“. U g o l, mies., Nr 1, stycz. 52, s. 13; A 4, 4,5 str., 3 rys. — Pylica stanowi czołowe zagadnienie ochrony pracy w przemyśle węglowym. Najbardziej niebezpieczny jest pył zawierający wolny kwas krzemowy (SiO₂). Normalnie występuje krzemica po kilku latach, zdarzają się jednak wypadki krzemicy, która ujawniła się po 1—1½ roku. Autorzy wyrażają pogląd, że najskuteczniejszym sposobem zapobiegawczym jest zraszanie wodą miejsca pracy. Opisana jest konstrukcja aparatury Wołochowa i Torskiego, stosowana z powodzeniem w górnictwie.

WENTYLACJA

214* 628.83 : 677.021 T2-7/8.52

Sirotkin D. F., Smirnow G. N.: **Wtórny dopływ powietrza z komory pyłowej pod trzepaczki**. „Wozwrat wozducha iz pylnowo podwała pod triepalniyje masziny“. T i e k s t i l. P r o m y s z l., mies., Nr 1, stycz. 52, s. 35; A 4, 1,5 str., 2 rys., 1 tabl. — Artykuł podaje racjonalny sposób wtórnego tłoczenia powietrza z komory pyłowej pod trzepaczki w celu wyrównania istniejącego rozrzedzenia powietrza w trzepalniach bawełny. Równomierne doprowadzenie powietrza na całej szerokości zwoju umożliwia polepszenie warunków pracy na trzepakach i zmniejszenie nierówności zwojów. Równocześnie pozwala stworzyć dogodne pod względem temperatury i wilgotności warunki klimatyczne przy równoczesnym usprawnieniu samego procesu technologicznego. Nie zaobserwowano przy tym wzrostu zapylenia powietrza.

215* 621.784.4 : 621.7 : 628.511 T2-7/8.52

Wasiljew W. N.: **Wyciągi miejscowe i wychwytywanie pyłu przy szlifierkach**. „Miestnyje otsosy i ulawliwanje naždacznoj pyli ot zatocznych stankow“. G i g i j e n a i S a n i t., mies., Nr 2, luty 52, s. 50; B_s, 1,5 str., 1 fot., 1 rys., 1 tabl. — Notatka informująca o wynikach badań nad usuwaniem pyłu przy pomocy specjalnie zestawionej aparatury wentylacyjnej. Opis aparatury oraz tablice stężeń pyłu pobieranego podczas badań. Badania stężeń prowadził Leningradzki Instytut Higieny Pracy i Chorób Zawodowych metodą koniometryczną.

216* 628.84 : 697.9 : 725.1 T2-7/8.52

Kurek E. J.: **Klimatyzacja powietrza w salach konferencyjnych**. „Conference room air conditioning“. Heat a. V e n t i l a t., New York., mies., t. 49, Nr 1, stycz. 52,

s. 85; A 4, 1,5 str., 2 rys. — Klimatyzacja sal konferencyjnych jest zagadnieniem niezmiernie poważnym, a przy tym trudnym do rozwiązania ze względu na duże ilości unoszącego się dymu papierosowego i wydzielanego ciepła. Artykuł opisuje pokrótce zasadnicze cechy nowozałożonej instalacji klimatyzacyjnej. Jest ona zaopatrzona w regulację automatyczną mającą na celu wprowadzenie zarówno w lecie jak w zimie maksimum świeżego powietrza — bez powiększania kosztów eksploatacyjnych.

217* 628.8 : 658.2 T2-7/8.52

Ogrzewanie i wentylacja. Ochrona przed ciepłem wydzielanym w przemyśle. „Heating and Ventilating. Heat relief in hot industries“. P o w e r, mies., t. 95, Nr 12, grud. 51, s. 228; A 4, 0,3 str. — Ochrona przed nadmiernym ciepłem w zakładach przemysłowych jest zagadnieniem niezmiernie doniosłym. Ostatnio opracowano metody ochrony przed nadmiernym promieniowaniem przy pomocy metalowych osłon, które wchłaniają do 90% ciepła wypromieniowanego z pieców przemysłowych. Innym sposobem jest stosowanie aparatów do miejscowego wentylowania szczególnie ciężkich stanowisk pracy, dające znaczne oszczędności w ogólnej instalacji wentylacyjnej i coraz bardziej rozpowszechnione. Obecnie zaczęto również stosować nowe typy wentylatorów dachowych, które dostarczają świeże powietrze do pomieszczenia bez przewodów rozprowadzających.

218* 628.8 : 656.01 T2-7/8.52

Ogrzewanie i wentylacja garaży autobusowych. „Heating and ventilating a bus garage“. H e a t a. V e n t i l a t. New York, mies., t. 49, Nr 2, luty 52, s. 105; A 4, 1 str., 3 fot. — Artykuł omawia ogrzewanie garaży przy pomocy nagrzewnic zasilanych ropą. System ten okazał się o połowę tańszy od ogrzewania parowego. Nagrzewnice zainstalowane w garażu nie zmniejszają jego powierzchni użytkowej, gdyż są umieszczone na konstrukcjach podtrzymujących nad podłogą. Powietrze jest równomiernie podgrzewane przez spalającą się ropę i rozchodzi się z nagrzewnic po sali. Nagrzewnice zaopatrzone w wentylator ułatwiają latem nawietrzanie pomieszczenia.

219* 628.84 T2-7/8.52

Marshall J.: **Obliczanie nawilżania** „Calculations for humidification“. H e a t a. V e n t i l a t. New York, mies., t. 49, Nr 2, luty 52, s. 75; A 4, 5 str., 4 fot., 2 wykr., 2 tabl. — Artykuł podaje wytyczne dotyczące wyboru właściwych aparatów nawilżających dla danych warunków wewnątrz pomieszczenia. Omówiono sposób obliczania ilości aparatów koniecznych do przeprowadzenia właściwego nawilżania wewnątrz pomieszczeń przemysłowych — z podaniem przykładów ilustrujących tę metodę.

220* 621.34 : 628.5 : 648 T2-7/8.52

Polspoel M.: **Nowoczesne metody utrzymywania czystości w zakładach przemysłowych.** „Méthode moderne pour nettoyer les usines“. P a c t, Bruxelles, dwumies., Nr 2, 1952, s. 141; A 4, 1,5 str., 2 rys. — Odkurzacze (elektrolux) przemysłowy pozwala na szybkie i staranne oczyszczanie wszelkich stanowisk pracy, ubrań roboczych, skomplikowanych maszyn przemysłu tekstylnego, instalacji oświetleniowej. Pozwala również na odzyskiwanie cennych surowców rozsypywanych przy produkcji. Odkurzacze muszą być łatwo przebiegłe i umożliwiać czyszczenie najbardziej niedostęp-

nych miejsc. Starannie oczyszczone miejsce pracy wpływa na podniesienie jej wydajności.

AKUSTYKA

221* 628.517.2 T2-7/8.52

Zagadnienie hałasu w przemyśle. „Das Lärmproblem in der Industrie“. S i c h e r e A r b e i t, Nr 4, 1951, s. 16; A 4, 1 str., 2 wykr. — Artykuł opracowany na podstawie artykułu dr D. Höggera, umieszczonego w czasopiśmie szwajcarskim: Schweiz. Technische Zeitschrift 47 Jg. (1950) Nr 48/49, omawia ogólnikowo zagadnienie szkodliwego działania hałasu w przemyśle. Autor wskazuje, które częstotliwości są najbardziej szkodliwe dla ucha ludzkiego, następnie wyszczególnia środki zasadnicze, stosowane w walce z hałasami. Artykuł kończy się bardzo pobieżnym omówieniem zagadnienia ochronników akustycznych.

222* 534.8:613.644:616.28-008:621.2/5:628,517 T2-7/8.52

Paris J., Vidal R. (Sté de Med. et d'Hygiène du Travail). **Głuchota zawodowa u kierowców turbin i ekstraktorów.** „Sourdité professionnelle des conducteurs de turbines et d'extracteurs“. A r c h. M a l. p r o f e s s. Paris dwumies., t. 13, Nr 1, 1952, s. 48; B3, 10,5 str., 6 wykr., 9 poz. bibl. — Badania anatomiczne stwierdziły dwojakiego rodzaju zmiany organów słuchu przy głuchocie zawodowej: 1) zwyrodnienie komórek czuciowych narządu Cortiego i 2) postępującą atrofię nerwu słuchowego. Autorzy badali częstotliwość i natężenie dźwięku oraz jego działanie na uszy robotników pracujących przy turbogeneratorach. Celem tej pracy jest wzbudzenie zainteresowania do dalszych badań dotyczących bardziej wszechstronnej analizy zjawisk dźwiękowych oraz ich szkodliwego wpływu.

WYBUCHY I POŻARY

223* 614.841.47:658.283:667.7 T2.4.52

Connely H.: **Zapobieganie pożarom w wykańczalniach.** „Fire in the finishing room“. Industr. Finish, Nr 12, paźdz. 50, s. 46; 9 str. — Konieczność ustalenia surowych przepisów specjalnych dla zapobiegania pożarom w warsztatach, gdzie są używane (względnie przechowywane) lakiery, farby, rozpuszczalniki. Straż bezpieczeństwa. Niebezpieczeństwo wdychania par lub dymów pochodzących z tych pożarów. (Wg Pact, Nr 3, 1951).

224* 539:16:614.241.2:66.047 T2.4.52

Rabeneick F.: **Promieniowanie podczerwone a obrona przeciwpożarowa.** „Infrarotstrahlung und Feuer-schutz“. B u n d e s a r b e i t s b l a t t, Nr 2, luty 51. — Opis niebezpieczeństw pożarów, które mogą być spowodowane promieniowaniem podczerwonym lamp używanych do suszenia materiałów. Opis przyrządu zapobiegającego temu niebezpieczeństwu. (Wg Pact, Nr 3, 1951).

225* 613.63:614.841.3:667.67 T2.4.52

Maigre: **Malowanie natryskowe.** „La peinture au pistolet“. Feu e. A l a r m e, Nr 30, luty 51. — Odczyt wygłoszony w czerwcu 1950 r., podający niebezpieczeństwa malowania natryskowego, aktualne ustawodawstwo francuskie i środki bezpieczeństwa, które należy stosować z punktu widzenia higieny i profilaktyki pożarowej. (Wg Pact, Nr 2, 1951).

226* 546.621:614.844.8:658.283 T2.4.52

Aluminium w płomieniach. „Aluminium en flammes“. Feu e. A l a r m e, Nr 30, luty 51. — Opis pożaru fabryki, w której znajdowały się duże składy alumi-

nium. Środki, które zostały zastosowane do gaszenia pożaru. (Wg Pact, Nr 2, 1951).

227* 614.8—057:614.833.51:664.64 T2.VI.52

Sauerteig H.: **Wybuch pyłu mącznego w młynie.** „Mehlstaubexplosion in einer Mühle“. Berufsgenossenschaft, list. 50, s. 255; 2 str. — Artykuł podaje ilustrowany opis gwałtownego wybuchu pyłów, który wydarzył się w pewnym młynie. Dokładnych przyczyn powyższego wypadku nie dało się ustalić, ponieważ odłamki sprzętu rozrzucone zostały na wielkiej przestrzeni, a wszyscy naocznici świadkowie tego wydarzenia zginęli. Artykuł zawiera krótką analizę okoliczności, w jakich wypadki tego rodzaju mogą się trafiać, i wskazuje środki ostrożności pozwalające uniknąć wybuchu. (Wg Sécurité Hygiène Trav. Nr 2, 1951).

228* 677.06 : 614.841.22 T2-7/8.52

Zapalanie się materiałów włóknistych przez samoogrzewanie. „Ignition of fibrous materials by self-heating“. Heat Ventilat, New York, mies., t. 49, Nr 1, styc. 52, s. 86; A-4, 0,7 str. — Artykuł omawia badania przeprowadzone nad samozapłonem materiałów włóknistych magazynowanych w stosach. Autor podkreśla możliwość powstania wyższej temperatury w magazynowanych materiałach, co jest nieraz powodem samozapłonu. Stwarza to poważne niebezpieczeństwo pożaru, które trzeba brać pod uwagę przy składowaniu materiałów włóknistych.

229* 614.211:614.838.4 T 2-5.52

Thomas G. J.: **Niebezpieczeństwa pożaru i wybuchu przy użyciu środków znieczulających.** „Fire and explosion hazards in anesthetizing areas“. Industr. Med. a Surg. Chicago, mies., t. 20, Nr 11, list. 51, s. 509; A4, 1 rys., 1 tabl., 1 poz. bibl. — Autor rozważa niebezpieczeństwa pożarów i eksplozji, jakie grożą przy użyciu środków znieczulających w szpitalach i innych ośrodkach leczniczych. Omawia kolejno czynniki wpływające na powstanie eksplozji. Następnie precyzuje wymagania bhp, zwraca uwagę na konieczność instruowania personelu, zaznajomienia budowniczych z wymaganiami bezpieczeństwa w czasie projektowania pomieszczeń oraz podaje tabelę granic zapalności kilku środków znieczulających. Praca jest jednym z nielicznych źródeł, omawiających szczegółowo i instruktywnie niebezpieczeństwa stosowania środków znieczulających.

SZKODLIWOŚCI CHEMICZNE

230* 613.632 : 661.72 : 658.516 T2-7/8.52

Grigorjew Z. E.: **Normalizacja alkoholi butylowych w świetle bhp.** „Materiały k higienicznej standardizacji butylowych spirtów“. Gigijena i Sanit., mies., Nr 3, marz. 52, s. 18; B-5, 4 str., 1 tabl. — Badania laboratoryjne chorób zawodowych wykazały, że techniczny alkohol butylowy nie ma stałego składu i zawiera frakcje, które niepotrzebnie zwiększają jego toksyczność. Zbadano na myszach toksyczność poszczególnych frakcji, przy czym wykryto ich działanie narkotyczne. Ustalono, że zawartość zanieczyszczeń stałych powinna być ograniczona do 0,2%, temperatura destylacji — zawarta w granicach 115—148°, a dla gatunku butanolu CK-112-120°. Poza tym wskazano, że stosunkowo mała toksyczność butanolu powinna rozszerzyć jego zastosowanie jako rozpuszczalnika.

231* 628.512 : 661.721 T2-7/8.52

Vouk V. B., Weber O. A.: **Oznaczanie małych ilości czteronitrometanu w powietrzu.** „The determination of small amounts of tetranitromethane in air“. Brit. J. Industr. Med. London, mies., t. 9, Nr 1, styc. 52, s. 32; 250 x 190, 6 str., 4 wykr., 2 tabl., 10 poz. bibl. — Czteronitrometan, produkt uboczny nitracji toluenu, jest toksyczny. Dopuszczalną zawartość jego w powietrzu określają autorzy na 4 mg/m³. Spośród różnych metod oznaczania czteronitrometanu w powietrzu autorzy wybrali metodę kolorymetryczną, polegającą na reakcji barwnej między czteronitrometanem a benzydynam w etanolu. Artykuł omawia warunki wykonania tej reakcji, podając liczne wykresy i dane doświadczalne. Oznaczenie czteronitrometanu ma znaczenie przy produkcji trójnitrotoluenu.

232* 543.7 : 628.5 : 661.847 : 661.851 T2-7/8.52

Poleżajew N. G.: **Oznaczenie małych ilości ołowiu i cynku bez uprzedniego ich rozdzielania w środowisku kwasów azotowych.** „Opriedelenje małych ilości cinstw swinca i cinka w azotno-kisłej sriedie bez priedwaritielnowo ich razdielenja“. Gigijena i Sanit., mies., Nr 2, luty 52, s. 47; B-5, 2,5 str., 2 tabl. — Metoda ta służy do oznaczania małych ilości ołowiu i cynku znajdujących się w powietrzu. Badane powietrza przeciągamy przez pochłaniacz wypełniony 1g waty (nie mniej niż 300 l powietrza). Pył zawarty w wacie rozpuszczamy w roztworze kwasu azotowego. Ołów oznaczamy mefelometryczną metodą przy pomocy kwaśnego molibdenianu amonu. Czulość metody — 0,002 mg ołowiu. Cynk oznacza się tą samą metodą, przy pomocy żelazocyjanku potasu. Czulość metody — 0,02 mg cynku.

233* 613.632 : 621.791.3 : 628.512 : 661.9 T2-7/8.52

Hummitzsch W.: **Gazy i dym przy spawaniu żelaza.** „Gase und Rauch beim Schweißen von Eisenwerkstoffen“. Werkstatte Betrieb, München, mies., Nr 1, styc. 52, s. 15; A-4, 2 str., 2 tabl., 13 poz. bibl. — Autor omawia szkodliwe oddziaływanie na organizm ludzki gazów i dymów, wywiązujących się przy spawaniu żelaza, oraz ujemny wpływ dymów, które powstają w zależności od gatunku stosowanych otulin elektrod. Autor zaleca stosowanie urządzeń wyciągowych, odradza natomiast nadmuchiwanie świeżego powietrza, które powoduje rozcieńczenie stężeń. W niektórych wypadkach uważa za wskazane stosowanie masek ochronnych. Zwraca ponadto uwagę na szkodliwe działanie gazów w wielkich spawalniach — na obsługę suwnic. Tekst zaopatrzone w tablice, które zawierają dane dotyczące dopuszczalnych stężeń, np. tlenku azotu i tlenku węgla.

234* 613.632.4 : 669.28 T2-7/8.52

Mogilewska O. Ja.: **Ocena wysokodispersyjnego aerozolu molibdenu z punktu widzenia bhp.** „O gigijeniczej ocenie wysokoaspiersnowo aerozola molibdena“. Gigijena i Sanit., mies., Nr 3, marz., 52, s. 23; B-5, 4,5 str., 4 rys., 1 tabl. — Autorka badała stężenie molibdenu i jego związków (trójtlenek molibdenu) w powietrzu hut i odlewni stali specjalnych. Pobierano próby powietrza przy różnych stężeniach molibdenu w stopie w pobliżu tygla, tj. w strefie oddychania. Wyniki ujęte w tabeli wskazują, że zawartość molibdenu w powietrzu zależy od zawartości jego w stali i odpadkach, od etapu produkcji, wymieszania itp. Występujące stężenia działają toksycznie i wskazują na

konieczność zastosowania odpowiednich środków. Badania prowadzono w ramach działalności katedry higieny pracy Pierwszego Moskiewskiego Instytutu Pracy im. Lenina.

235* 545.81 : 546.24 : 628.512 T2-7/8.52

Patrino G. W.: **Metoda oznaczania dwutlenku telluru w powietrzu.** „Metod opriedieljenja dwuokisi tiellura w wozduchie“. *G i g i j e n a i S a n i t.* mies., Nr 3, marz. 52, s. 46; B-5, 0,7 str. — Krótkie doniesienie o pracach badawczych nad oznaczeniem dwutlenku telluru w powietrzu. Opisano metodę kolorymetryczną opartą na redukcji czterowartościowego telluru przy użyciu chlorku cynowego w środowisku kwaśnym — do telluru elementarnego, oznaczalnego kolorymetrycznie. Podano: odczynniki, sposób pobrania próby, przebieg analizy oraz obliczenie rezultatów.

236* 616-099 : 658.2 : 661.721.4 T2-7/8.52

Leaf G., Zatman E. J.: **Badania warunków, w jakich metanol powoduje niebezpieczeństwo zatrucia w przemyśle.** „A study of the conditions under which methanol may exert a toxic hazard in industry“. *B r i t. J. I n d u s t r. M e d.* London, mies., t. 9, Nr 1, stycz. 52, s. 19; 250 x 190, 12,5 str., 8 wykr., 6 tabl., 55 poz. bibl. — Obszerne studium mające na celu określenie takiego stężenia par metanolu w powietrzu, przy którym robotnicy mogą przebywać w ciągu ośmiu godzin pracy bez szkody dla zdrowia. Badania prowadzone były zarówno na zwierzętach jak na ludziach, przy czym stwierdzono korzystny wpływ obecności etanolu na usunięcie metanolu z ustroju. Zawartość metanolu około 3000 części na milion części powietrza powoduje akumulację metanolu w ustroju, a zatem i wzrost toksyczności. Dopuszczalne stężenie nie powinno przekraczać 300 części na milion części powietrza.

237* 614.7 : 628.511 T2-7/8.52

Bourne H. G.: **Konstrukcja automatycznego aparatu do pobierania próbek powietrza.** „Construction of an automatic air sampling apparatus“. *H e a t a. V e n t i l a t.* New York., mies., t. 49, Nr 1, stycz. 52, s. 65; A-4, 4 str., 3 fot., 3 rys. — Opisany w artykule aparat rozwiązuje zagadnienie równomiernego pobierania powietrza badanego przez dłuższy okres czasu i tym samym umożliwia otrzymanie charakterystyki zapylenia w ciągu całego dnia roboczego. Rysunki wraz z opisem podają dokładnie sposób działania aparatu.

238* 614.8 : 616-057 : 667.2 : 668.735.1 T2-7/8.52

Dervillé, Delest, Lazarini.: **Ankieta miejscowa dotycząca zawodowych zatruc benzolem.** „Enquête regionale sur le benzolisme professionnel“. *A r c h. M a l. p r o f e s s.*, Paris, dwumies., t. 12, Nr 6, s. 685; B-5, 0,5 str. — Autorzy stwierdzają na podstawie statystyki, że ilość chorób związanych z działaniem benzolu znacznie się zmniejszyła. Zamiast benzolu używa się innej nieszkodliwej mieszanki. W farbiarstwie zastępuje się benzol trójchloroetylenem. W tych zakładach przemysłowych, w których nie można się obejść bez benzolu, należy przedsięwziąć znane środki ochronne.

MEDYCYNA PRACY

239* 613.633 : 628.511 : 614.21 T2-7/8.52

Chuchrina E. W.: **Przyczynk do zagadnienia metodyki badań eksperymentalnych nad działaniem biologicznym pyłów przemysłowych.** „K woprosu o metodiki eksperymentalnowo issledowania biologičesko-

wo dtejstwija proizwodstwiennoj pyli.“ *G i g i j e n a i S a n i t.*, mies., Nr 2, luty 52, s. 29; B-5, 3 str., 2 rys. — Artykuł jest oparty na badaniach prowadzonych przez katedrę higieny pracy Pierwszego Moskiewskiego Instytutu Medycyny. Opracowano metodykę badań wpływu pyłu na zwierzęta. Badano wpływ pyłu krystalicznego i bezpostaciowego dwutlenku krzemu, a także toksyczności aerosoli molidbenu, wanadu, związków manganu i innych. Specjalna aparatura służy do utrzymania przed pyskiem zwierzęcia stałego przepływu pyłu o określonym stężeniu. Najciekawszym elementem tej prostej aparatury jest szklana maska, nakładana na głowę zwierzęcia. Przy jednoczesnym zapyleniu kilku zwierząt stosowano rozpylacz typu Bromleja.

240* 613.632 : 546.265.1 : 615.9 T2-7/8.52

Merlevede E.: **Przyczynk do toksylogii dwusiarczku węgla (CS₂).** „Contribution à la toxicologie du sulfure de carbone“. *P a c t*, Bruxelles, dwumies., Nr 1, 52, s. 29; A-4, 0,5 str. — Autor wyraża opinię o książce prof. Heymana, dotyczącej toksykologii dwusiarczku węgla. Podkreśla znaczenie zatrucia CS₂, szczególnie przy produkcji sztucznego jedwabiu. Omawia sposób działania CS₂ na krew oraz na pojedyncze składniki krwi. Następnie opisuje sposoby zapobiegania zatruciom, jako też metodę leczenia zatruc CS₂ przy pomocy witamin B, C, strychniny oraz przez stosowanie diety bogatej w białko.

241* 613.646 : 616-001.11 : 624.157 T2-7/8.52

Cieszewski T.: **Przyczyny chorób kesonowych.** *P r z. B u d o w l.* mies., Nr 1, stycz. 52, s. 19; A-4, 0,7 str. — Główną przyczyną chorób kesonowych jest zdolność wsysania azotu, wzrastająca równomiernie ze zwiększeniem ciśnienia powietrza. Gdy robotnik wraca do normalnych warunków, nadmiar azotu powoduje powstawanie bąbków azotowych we krwi. To utrudnia krążenie i może doprowadzić do zupełnego zahamowania krążenia, a nawet do śmierci. Dlatego stosuje się powolne, stopniowe przechodzenie do powietrza o normalnym ciśnieniu. Ostatnio zastosowano hel, który w połączeniu z tlenem zmniejsza niebezpieczeństwo chorób kesonowych. Drugą przyczyną chorób kesonowych jest nieoddawanie ciepła i wilgoci przez skórę. Trzecią przyczynę tych chorób stanowi różnica temperatury w śluzie kesonowej i w kesonie.

242* 31 : 613.632 : 616-057 : 661.851 T2-7/8.52

Desoille H., Tara S., Vacher J., S-té de Med. et d'Hygiène du Travail.: **Znaczenie systematycznego badania obrazu krwi u robotników narażonych na ołowicę.** „Importance de la surveillance hématologique systématique des ouvriers exposés à l'intoxication saturnine“. *A r c h. M a l. p r o f e s s.* Paris, dwumies., t. 13, Nr 1, 1952, s. 59; B-5, 6 str. 4 tabl. — Autorzy omawiają wyniki badań morfologicznych krwi u robotników zagrożonych ołowicą. Według nich anemia nie jest objawem rozpoznawczym choroby ołowicy, ważniejszym momentem jest obecność we krwi zasadochłonnych ciałek czerwonych nakrapianych, przy czym ilość ich decyduje o zaawansowaniu choroby. Niemniej ważną rzeczą jest badanie krwi na moczniak, gdyż ołowica najbardzie atakuje nerki.

243* 616.24-003.656.67 : 616-084 T2-7/8.52

Genot: **Krzemica.** „La silicose“. *P a c t*, Bruxelles, dwumies., Nr 1, 52, s. 19; A-4, 10,3 str., 14 rys., 6 tabl.-- Autor podaje dane dotyczące krzemicy w świetle najnowszych badań, różne teorie powstawania tej choroby

oraz metody jej rozpoznawania. W szczególności omawia stadia grypy krzemcowej, ilustrując je obrazami Roentgena. W końcu omawiane są metody zapobiegania i leczenia krzemicy.

244* 616.057 : 616.521 : 674.02 T2-7/8.52

Wagner E.: **Egzema zawodowa powstająca przy pracy uszlachetniania powierzchni drewna.** „Berufseckzeme bei der Oberflächenveredlung des Holzes“. Holz- und Industrie. Leipzig, mies., Nr 1, styc. 52, s. 10; A-4, 0,7 str. — Autor omawia uszkodzenia skóry powstające przy bejcowaniu drzewa. Środki chemiczne stosowane przy bejcowaniu są czynnikami drażniącymi, a jednym z najbardziej drażniących jest benzol. Wchodzą również w rachubę aceton i kwas szczawowy. Trzeba unikać bezpośredniego zetknięcia się z chemiczalniami i stosować ochronę korpusu. Poza tym należy przestrzegać higieny osobistej, szczególnie zaś pielęgnować skórę rąk.

245* 614.212 : 616-057(04) T2-7/8.52

Ankieta dotycząca medycyny pracy. „Enquête sur la médecine du travail“. P a c t., Bruxelles, dwumies., Nr 1, 52, s. 39; A-4, 5,3 str. — Autor omawia ankietę rozсланą przez Ośrodek Medycyny Pracy Czerwonego Krzyża w Liège. Ankietę rozdawano: 1) kierownikom przedsiębiorstw, 2) lekarzom, 3) wydziałom kadr i 4) robotnikom. Kwestionariusz zawierał pytania dotyczące zagadnienia, czy lekarz przemysłowy powinien wykrywać tylko początki chorób zawodowych, czy leczyć pracowników, czy też kierować ich do lekarzy rejonowych. Odpowiedzi zawarte w ankiecie dają obfity materiał do przestudiowania.

246* 613.632 : 614.211 : 661.724 T2-7/8.52

Dernehl C. U.: **Badania kliniczne robotników narażonych na działanie aminokwasów etylenu.** „Clinical experiences with exposures to ethylene amines“. I n d u s t r. M e d. a S u r g., Chicago, mies, t. 20, Nr 12, grudz. 51, s. 541; A-4, 6 str., 4 tabl., 2 poz. bibl. — Sprawa ochrony zdrowia przed szkodliwościami chemicznymi, powstającymi przy produkcji aminokwasów etylenu, stała się aktualna od niedawna. Autorzy badali szereg przypadków i ustalili działanie w/w związków na powstawanie różnego rodzaju chorób skóry i dróg oddechowych.

247* 615.8 : 616-099 : 661.723 T2-7/8.52

Fabre R., Truhaut R. (Du Labor de Toxicologie de la Faculté de Pharmacie de Paris): **Przyczynę do studium nad toksycznością trójchloroetylenu. Wyniki badań eksperymentalnych na zwierzętach.** „Contribution à l'étude de la toxicologie du trichloroethylene“. Resultats des études experimentales chez l'animal. B r i t. J. i n d u s t r. M e d. London, mies., t. 9, Nr 1, styc. 52, s. 39; 250 x 190, 4 str., 8 tabl., 3 poz. bibl. — Autorzy studiowali toksyczność trójchloroetylenu i uzyskali dane co do umiejscowienia i przemiany tego rozpuszczalnika w różnych organach zwierzęcia, przebiegu wydalania, stadiów przemiany trójchloroetylenu w kwas trójchlorooctowy i czynników tej przemiany. Autorzy

doszli do wniosku, że obecność kwasu trójchlorooctowego w moczu u człowieka, analogicznie jak u zwierząt, jest wczesnym wskaźnikiem zatrucia trójchloroetylenem.

OGÓLNE

248* 331.875 : 658.27 T2-7/8.52

Ku nowym osiągnięciom w dziedzinie mechanizacji procesów produkcyjnych w r. 1952. „K nowym uspiacham miechanizacji processow truda w 1952 godu“. M i e c h a n i z. t r u d. r a b o t. mies., Nr 1, styc. 52, s. 3; A-4, 2 str. — Artykuł omawia osiągnięcia przemysłu radzieckiego w r. 1951 uzyskane dzięki wzmoczonej mechanizacji. Wzrost produkcji maszyn umożliwił daleko posuniętą mechanizację w górnictwie węglowym, w przemyśle leśnym, budowlanym i w innych działach. Na rok 1952 przewidziany jest dalszy rozwój mechanizacji, szczególnie w działach, które dotychczas pochłaniały dużo pracy ręcznej, np. w górnictwie węglowym, na powierzchni, w robotach budowlanych, w zakładach przemysłu leśnego i przy załadunku.

249* 331.86:6(07) T 2-5.52

Wauthier R.: **Nauczanie bezpieczeństwa pracy w szkołach zawodowych i technicznych.** „L'enseignement de la sécurité du travail dans les écoles professionnelles et techniques“. P a c t., dwumies., Nr 1, luty 51, s. 37; A4, 2,7 str. — Aczkolwiek w dużej ilości szkół zawodowych profesorowie w swych wykładach technicznych uwzględniają na ogół zagadnienie bezpieczeństwa pracy związane z wykładanym przedmiotem, to jednak, zdaniem autora, należałoby utworzyć w tych szkołach odrębny kurs bezpieczeństwa pracy, który umożliwiłby zrobienie syntezy z wiadomości podawanych uprzednio w sposób chaotyczny. Wykłady tego rodzaju powinny być uzupełnione wskazówkami udzielanymi w warsztacie lub też za pomocą filmów. Artykuł ten jest dowodem zrozumienia przez profesorów konieczności nauczania bezpieczeństwa pracy w szkołach technicznych.

250* 614.801.5:658.2:606.4 T 2-5.52

Haulot R.: **Objazdowa wystawa bezpieczeństwa, higieny i estetyki miejsca pracy.** „Le train-routier exposition de la sécurité, l'hygiene et l'embellissement des lieux de travail“. P a c t., dwumies., Nr 1, luty 51, s. 5; A4, 2 str., 5 rys. — Opis ruchomej wystawy z dziedziny bhp, zorganizowanej w Belgii, przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej dla celów instrukcyjno-propagandowych. Wystawa ta, urządzona w pięciu przyczepach samochodowych, obejmuje zagadnienia dotyczące prawie wszystkich gałęzi przemysłu. Budzi ona duże zainteresowanie zarówno wśród robotników, jak i ich rodzin (ogląda ją przeciętnie ok. 2000 osób dziennie). Wystawa tego rodzaju jest doskonałym narzędziem propagandy, bo może trafić do zakładów pracy nawet bardzo odległych od większych ośrodków przemysłowych.

Gwiazdka przy numerze kolejnym oznacza, że dany dokument znajduje się w bibliotece CIOP.

Niniejszy Przegląd Bibliograficzny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu ochrony pracy. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych, wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188). CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 10 groszy.

CIDNT wykonuje za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych przeglądem bibliograficznym, jak i kartami dokumentacyjnymi.